

Anmeldelse: BYENS GRØNNE STRUKTUR. NATUR OG MILJØ I BYLANDSKABET

Lars K Petersen, R Ejrnæs, G Levin, A Jensen & M Zandersen 2015: Byens grønne struktur. Natur og miljø i bylandskabet. – Miljøbiblioteket nr. 2, Aarhus Universitetsforlag. 102 s. Pris 149,95 kr. (Vejledende)

Universiteterne skal nu om dage stå på tre ben – forskning, undervisning og formidling. Aarhus Universitet klarer formidlingen flot. Bugnende fyldte Sø-Auditorier til videnskabelige aftenforelæsninger, successerien ”Tænkepauser” og nu denne nr. 2 i bogserien ”Miljøbiblioteket”. Nr. 1 var den roste ”Danmarks truede arter. Den danske Rødliste” (Wind & Ejrnæs), anmeldt i F&F 120(1+2). Bynatur er på kort tid blevet hipster-guf og gledet ind i gængs investor-, planlægger- og politiker-lingo. Det er desværre også ekstremt diffust, og kan være alt lige fra varm politikerluft, kostbar symbolmassage for den kreative klasse eller seriøse biodiversitetsbidrag. Der er derfor et stort behov for begrebsafklaring og kritisk analyse.

Bogen er flot layoutet, let at læse uden særlige forudsætninger, har mange gode og sjove fotos, både generelt og i de mange cases, der præsenteres bogen igennem. Som biolog følte jeg mig nu mest nysgerrig og underholdt på det byhistoriske og sociologiske område. Bogen kan let og med godt udbytte og neutralt læses som en oversigt over den komplicerede bys liv, land og væsen, dens mange interessenter og fagområder.

Jeg har dog især læst bogen med biodiversitets-briller, da biodiversiteten bestemt ikke har godt herhjemme. Jo mere byerne og urbane areal typer breder sig, jo mere må de – i min optik – også levere til biodiversiteten og ikke bare grønne trivselspletter.

Her synes jeg ikke denne bog om ”natur og miljø i bylandskabet” holder hjem. Tilgangen er fornuftigvis tværvideenskabelig, hvor både geografi, kulturhistorie, planlægning, sociologi og biologi inddrages - her hvor mange interesser mødes og skal afvejes og vel tilgodeses ”intelligent”. Men det tværvideenskabelige bliver også achilleshælen. Der bliver malet med for bred og upræcis penselføring, hvor biologien er totalt uskarp ift mål og midler. En bog er for mig noget kloge mennesker skriver, når de har nået et højt og nuanceret niveau af erkendelse, og gennem slibning af den intellektuelle diamant

formidler komplicerede ting på en simpel måde. Bogen giver mange eksempler på komplicerede sammenhænge og afvejninger og ofte på en simpel måde, men integration af fagdisciplinerne og det erkendelsesrige manglede i hvert fald for mig. Bogen er da også et produkt af to forskningsprojekter og rapporterne derfra (p. 4), og det mærkes – på den ufedede måde.

Bogen er ligesom forgængeren krydret med sjove konkrete eksempler, men de fleste gange er biodiversitetsanalysen sært uskarp: En stor del af Vestmagler er omlagt til beboelse via Metroprojektet. Ørestaden Park er anlagt som plaster på såret – og her jubles der over, at der i en grøft er fundet *Kødfarvet Gøgeurt* (jeg tænker: extinction debt?), og nu er der også plantet ”*Bævreasp som scorer højt som naturskov*” (øhhhh?, jamen så er naturgenopretning sørme blevet nem på det sidste!). Enhver ved, at det nemmeste naturgenopretning er for fugle – de er ofte uspecifikke i kravene og indvandrer på få år – alligevel jubles der unuanceret over ”*over 50 ynglende fuglearter*” ved Grønjordssøen (p. 43) ligesom over den ”*meget sjældne Vedbend-Gyvelkvæler*” på Assistens Kirkegård (p. 27). Der kommer også en række råd til have- og parkforvaltning – dødt ved, uslåede græspartier mm (p. 46 og 52ff.) – som er velkendte og udmærkede, men uden analyse, helhed og perspektiv. Jeg spørger – hvornår har det effekt, hvornår er det staffage og legitimering.

Jeg kan ikke finde en eneste stringent analyse ift det svære arbejde i byen for reel støtte til national biodiversitet – selvberende biotoper i metapopulationsnetværk med hele plante- og svampefloraer og insektfaunaer. Det er muligt man kan dupere en flok planlæggere og politikere på rundvisning med artseksempler (wow, så sjældne) og simple artsantal (wow, 38 arter!). Men det er simpelthen ikke skarpt nok, hvis man vil undgå, at bynatur bliver brugt som det

vitaminløse sukkerovertræk, der skal få den voldsomme vækst i by og infrastruktur til at glide ned. Afsnittet om at bruge High Nature Value (HNV-index) for byen (p. 33) er fint, men data virker for svage til at give interessant nu-viden. Og sørme om det politikerlækre ”spredningskorridor” ikke (mis-)bruges bogen igennem, hvor det frimodigt hævdes at de grønne striber (uspecificeret) gennem byen, kan fungere som spredningskorridorer (for hvad?). En GIS-analyse af barrierer for biodiversiteten analyserer veje og jernbaner som barrierer (fordi de er linieformede?) mens mange andre barrierer ikke indgår (p. 35). Nu er jeg nok negativ, men jeg blev skuffet.

Bogen demonstrerer fint naturens svage stilling på de dyre by-kvadratmetre, og den tager sig en sjælden gang sammen til at beskrive modsætninger i det ellers så hypede bylivs herligheder (fx afsnittet ”Gener” først på p. 71), men fortaber sig i oplistning af de mange faktorer og aktører, der spiller ind. Ift bynatur og biodiversitet ender den bare med at gennemgå for meget (og kun eksemplarisk) og opnå for lidt. Den er for uskarp til at være god forskning, og for tandløs til at være god politisk rådgivning – selvom det er godt formidlet. Den forholder sig nærmest ikke på mit grundlæggende spørgsmål: ”*Kan bynatur overhovedet tænkes og udformes og bruges på en måde, hvor den kan bidrage væsentligt og integreret – sammen med ”land-naturen” – mod den enorme og uløste biodiversitetstrussel i vores rige og intensivt udnyttede og udbyggede lille land*”. Der er plads til en Miljøbiblioteket nr. 3.

Af Jens Reddersen